

УХВАЛЕНО

Педагогічною радою
ВСП ТЕФК БНАУ
Протокол № _____
від « 10 » _____ 11 _____ 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП ТЕФК БНАУ
_____ Лендрик Л.П.
« 10 » _____ 11 _____ 2021 р.

ПОЛОЖЕННЯ про організацію самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти у ВСП «Технологічно-економічний фаховий коледж Білоцерківського національного аграрного університету»

1. Загальні положення

1.1. В умовах скорочення аудиторних годин за рахунок збільшення часу на самостійну роботу студентів (надалі – СРС) відбувається переорієнтація процесу навчання з лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно орієнтовану форми.

1.2. Завдання даного Положення:

- створення передумов для впровадження в закладі освіти єдиного підходу до організації СРС та індивідуально-консультативної форми навчання;
- створення організаційно-методичних засад щодо розвитку у студентів мотивації до навчання, формування навичок самостійної навчальної, пошукової, науково-дослідної та практичної роботи, професійно значущих якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців, розвитку та поглиблення наукових і практичних інтересів до майбутньої професійної діяльності;
- забезпечення умов для гармонійного творчого розвитку особистості студента в умовах індивідуалізації навчального процесу.

1.3. Самостійна робота студентів є основним засобом засвоєння навчального матеріалу.

Вона здійснюється з метою:

- відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою дисципліни;
- закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок;
- виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін (курсівих робіт (проектів), розрахунково-графічних робіт, рефератів тощо), дипломних проектів; підготовки до майбутніх занять та контрольних заходів;
- формування у студентів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань.

1.4. Позааудиторна робота студентів має становити не менше 50% часу, передбаченого для виконання змісту освітньої (освітньо-професійної) програми

1.5. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, визначається навчальним планом і становить не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається із урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації відповідної освітньої (освітньо-професійної) програми підготовки фахових молодших бакалаврів.

1.6. Самостійна робота студента забезпечується інформаційно-методичними засобами (підручниками, навчально-методичними посібниками, конспектами лекцій, комплектами індивідуальних семестрових завдань, комп'ютерними навчальними програмами, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи та виконання окремих завдань), які обов'язково мають електронну версію і розміщені в електронній бібліотеці коледжу, та матеріально-технічними засобами, передбаченими робочою навчальною програмою навчальної дисципліни. Крім того, для самостійної роботи студента рекомендується відповідні основні, додаткові літературні джерела інформації, інформаційні інтернет-ресурси та періодичні видання. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю і корекції знань студентів.

1.7. Самостійна робота студента з вивчення навчального матеріалу із конкретної дисципліни може проходити в бібліотеці навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, лабораторіях, за місцем проживання студентів (з використанням матеріалів електронної бібліотеки коледжу) та з використанням можливостей освітньої платформи Google Workspace for Education.

1.8. Виконання індивідуальних завдань з дисципліни (рефератів, розрахункових, графічних, розрахунково-графічних робіт, домашніх робіт, курсових робіт (проєктів), дипломних проєктів) є невід'ємною складовою самостійної роботи студентів.

1.9. Поточне оцінювання самостійної роботи студентів здійснюється із урахуванням нормативних вимог за такими об'єктами поточного контролю:

- систематичність та активність роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання курсових робіт (проєктів), дипломних проєктів;
- виконання творчих, пошукових, науково-дослідних робіт;
- виконання модульних (контрольних) завдань.

1.10. Відповідальність за якість самостійної роботи безпосередньо несе студент.

1.11. Положення про організацію самостійної роботи складено на підставі Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», Положення про ВСП ТЕФК БНАУ, Положення про організацію освітнього процесу у ВСП ТЕФК БНАУ, Положення про внутрішню систему забезпечення якості фахової передвищої освіти у ВСП ТЕФК БНАУ, Положення про організацію практичного навчання у ВСП ТЕФК БНАУ, Положення про організацію дипломного проектування у ВСП ТЕФК БНАУ та іншими нормативними документами в галузі освіти.

2. Зміст самостійної роботи

2.1. Зміст СРС полягає в науково обґрунтованій системі дидактично і методично оформленого навчального матеріалу і визначається з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців, відображеної в освітньо - професійних програмах та відповідних навчальних планах. За таких умов для кожної навчальної дисципліни визначається комплекс компетенцій (знання, вміння, навички, здібності), які формуються змістом навчальної дисципліни та технологіями навчання у закладі фахової передвищої освіти.

2.2. Зміст самостійної роботи студента у форматі конкретної дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

2.3. Вимоги до змісту курсової роботи (проєкту) визначаються випусковою цикловою комісією відповідно до змісту освітньої (освітньо-професійних) програм підготовки фахових молодших бакалаврів.

2.4. Зміст завдань для самостійної роботи, які виконуються в період практик (навчальних, технологічної, переддипломної), конкретизовано в Положенні про організацію практичного навчання у ВСП ТЕФК БНАУ.

2.5. При розробці змісту та технологій організації самостійної роботи враховується структура компетенцій, які визначають готовність студента організувати самостійну роботу.

3. Види та форми самостійної роботи

3.1. З урахуванням змісту, цілей та завдань, що вирішуються в процесі виконання різних форм СРС, можна виділити такі основні види самостійної роботи:

- самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять;
- пошуково-аналітична робота при виконанні курсових робіт (проєктів), дипломних проєктів;
- творча, пошукова, науково-дослідницька робота;
- навчальні, технологічна, переддипломна практики.

3.2. Самостійна робота з навчальної дисципліни для студентів може включати різні форми, які визначаються навчальною та робочою навчальною програмою, залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни і, зокрема:

- опрацювання теоретичних засад лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
 - переклад текстів встановлених обсягів з однієї мови на іншу;
 - виконання домашніх завдань;
- розробка презентацій;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять;
- підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- розв’язання і письмове оформлення задач, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру;
 - систематизація вивченого матеріалу курсу перед складанням заліків із модулів та семестрових екзаменів;
 - відпрацювання тренінгових програм (завдань) з навчальних дисциплін;
 - аналіз конкретних виробничих ситуацій професійної орієнтації;
 - виконання індивідуальних завдань (написання реферату за заданою проблематикою; підготовка критичного есе, пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу; аналітичний розгляд наукових публікацій; написання курсової роботи (проєкту) тощо).

3.3. Індивідуальні завдання (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, аналіз практичних, проблемних ситуацій, проєкти, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції, участь в олімпіадах, робота з кейсами тощо) сприяють поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

3.4. Види індивідуальних завдань з певних навчальних дисциплін визначаються змістом навчальної та робочої навчальної програми дисципліни. Терміни отримання завдання, виконання і захисту курсових робіт (проєктів), дипломних проєктів визначається графіком, який розробляється науковим керівником, розглядається та затверджується випусковою цикловою комісією на кожний семестр.

Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно, під контролем викладача. Можливе виконання комплексної тематики (проєкту) кількома студентами.

Особливим видом індивідуальних завдань є виконання проєктів (соціальних, освітніх, бібліографічних, аналітичних).

3.5. Інформаційні самостійні роботи передбачають поєднання опрацювання довідників, словників, огляду фахових журналів, інтернет-ресурсів з виконанням практичних робіт (розробка системи вправ, підготовка тез, конспектів тощо).

3.6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – вид індивідуального завдання навчального, навчально-дослідного чи проєктно-конструкторського характеру, що виконується на основі самостійного вивчення

частини програмного матеріалу або його систематизації та узагальнення, з метою практичного застосування результатів досліджень.

ІНДЗ – є завершеною теоретичною або практичною роботою, може охоплювати одну, декілька тем або зміст навчального курсу в цілому. Зміст, структура, порядок подання та захисту ІНДЗ, критерії оцінювання розробляються викладачем і доводяться до відома студентів до початку його виконання.

3.7. Курсова робота (проект) з навчальної дисципліни – це індивідуальне завдання, яке передбачає розробку сукупності документів (пояснювальної записки, за необхідності – графічного, ілюстративного матеріалу), та є творчим або репродуктивним вирішенням конкретних завдань щодо об'єктів діяльності фахівця, які виконані студентом самостійно під керівництвом викладача згідно із завданням, на основі набутих із даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Курсова робота містить обґрунтовані теоретичні положення, які зроблено студентом на підставі аналізу наукової-методичної та навчальної літератури; методичні розробки, в яких викладено результати прикладного дослідження проблеми. Курсова робота свідчить про рівень знань з фахових навчальних дисциплін, а також про сформованість загальних і спеціальних компетенцій.

Тематика курсових робіт (проектів) повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, мати практичне спрямування; розглядається на засіданнях випускових циклових комісій та затверджуються заступником директора з навчальної роботи. Мета, завдання та порядок виконання курсових робіт (проектів), зміст та обсяг їх окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги подаються у методичних вказівках, які розробляються викладачами – керівниками курсового проектування, затверджуються на засіданнях випускових циклових комісій та доводяться до відома студентів.

3.8. Студентам надається право вибору теми курсової роботи (проекту) або пропонується висунути власну тему. Теми курсових робіт (проектів) розглядаються на засіданні випускових циклових комісій та затверджуються заступником директора з навчальної роботи.

3.9. Захист курсової роботи (проекту) проводиться перед комісією, склад якої затверджується наказом директора коледжу перед початком нового навчального року.

3.10. Результати захисту курсової роботи (проекту) оцінюють за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). При отриманні незадовільної оцінки студент за рішенням комісії виконує курсову роботу (проект) за новою темою або доопрацьовує попередню роботу (проект).

3.11. Студент, який без поважної причини не подав курсову роботу (проект) у зазначений термін або не захистив її, вважається таким, що має академічну заборгованість.

3.12. Підсумки курсового проектування обговорюються на засіданнях випускових циклових комісій. Курсові роботи (проекти) зберігаються в архіві коледжу протягом трьох років..

3.13. Дипломний проєкт є теоретично-експериментальним дослідженням актуального завдання зі спеціальності та конкретної освітньо-професійної програми підготовки здобувача фахової передвищої освіти або вирішенням певного інженерного завдання з теоретичним обґрунтуванням, проведенням проєктно-конструкторських розробок і експериментальних досліджень.

3.14. Виконання дипломної роботи здійснюється відповідно вимог Положення про організацію дипломного проєктування у ВСП ТЕФК БНАУ

3.15. Тематика дипломних проєктів формується на засіданнях випускових циклових комісій. Студентам надається право пропонувати свою тему дипломного проєкту за умови обґрунтування доцільності її розробки.

3.16. До захисту дипломних проєктів допускаються студенти, які одержали за виконану роботу позитивні відгуки керівників (наукових керівників), рецензії рецензентів

3.17. Реферати – це індивідуальні завдання, які сприяють поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвивають навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

3.18. Контрольні роботи, що виконуються під час СРС – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання студентом певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу. Контрольні роботи можуть передбачати певний ілюстративний матеріал, розробку презентацій.

3.19. Наявність позитивних оцінок, отриманих студентом за індивідуальні завдання, є необхідною умовою допуску до семестрового контролю з відповідної дисципліни. Індивідуальні завдання виконуються самостійно і не входять у тижневе аудиторне навантаження студента. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях.

4. Організація самостійної роботи

4.1. Перелік завдань для СРС (обов'язкових для виконання та за вибором студентів), форми її організації та звітності, терміни виконання, критерії оцінювання, визначаються викладачем під час розробки робочої навчальної програми дисципліни (розділи «Самостійна робота студентів», «Індивідуальні завдання студентам»).

4.2. Студенти на перших заняттях повинні бути поінформовані викладачем про організацію самостійної роботи з відповідної дисципліни – обов'язкові та вибіркові завдання, терміни їх виконання, критерії оцінювання кожного виду роботи, час проведення консультацій, а також отримати докладну інформацію щодо поточного і підсумкового контролю знань студентів.

4.3. Усі завдання самостійної роботи студентів з кожної дисципліни поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які

повинні виконати всі студенти під час опанування відповідної дисципліни. До вибірових належать альтернативні завдання, серед яких кожен студент може обрати завдання на власний розсуд.

4.4. Оцінки, одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, виставляються викладачем в Журнал обліку роботи академічної груп та викладачів.

4.5. Поточні консультації студентів з питань виконання завдань СРС, а також підведення підсумків з деяких видів виконаних робіт здійснюються під час планових консультацій.

4.6. Навчальний матеріал навчальної дисципліни передбачений робочою навчальною програмою для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

4.7. Навчально-методичні матеріали з організації самостійної роботи студента з певної дисципліни повинні містити такі обов'язкові складові:

- зміст дисципліни (перелік тем, лабораторних, практичних і семінарських занять та обсяг годин, відведених на їх вивчення, з них на самостійну роботу);
- форми самостійної роботи, які рекомендуються;
- перелік тем, питань і завдань, які студент повинен опрацювати самостійно;
- перелік тем, питань і завдань, що характеризують взаємозв'язок між окремими процесами, що підкреслюють значимість дисциплін;
- форми контролю знань з самостійної роботи;
- графік опрацювання тем (питань), винесених на самостійне вивчення, та консультацій;
- контрольні питання для самоперевірки, які можуть подаватися у формі тестових завдань;
- список рекомендованої літератури (основна, додаткова, інформаційні інтернет-ресурси).

5. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів

5.1. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Це:

- стандарти фахової передвищої освіти зі спеціальності;
- навчальні плани;
- навчальні програми та робочі навчальні програми з усіх нормативних і вибірових навчальних дисциплін;
- наскрізні програми практик;
- підручники, навчальні та/або навчально-методичні посібники;
- наукова, фахова монографічна і періодична література;

- інтерактивні навчально-методичні комплекси дисциплін;
- інструктивно-методичні матеріали, вказівки до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів;
- контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами змістових модулів;
- методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури;
- методичні вказівки до виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- методичні вказівки до виконання курсових робіт (проектів);
- конспекти лекцій викладача;
- електронні підручники, електронні конспекти лекцій;
- комплекти тестових завдань.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студента.

5.2. У структурі навчальної дисципліни (курсу) самостійна та індивідуальна робота можуть бути визначені як окремі модулі, що складаються з декількох змістових модулів. У програмі навчальної дисципліни визначаються форми та види СРС, типи завдань, критерії оцінювання, умови виконання та презентації.

5.3. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи можуть також входити до кожного змістового модуля навчальної дисципліни з визначеною системою оцінювальних контрольних параметрів. У кожному конкретному випадку враховується важливість завдань, його вагомість та трудомісткість. Повний перелік завдань для самостійної та індивідуальної роботи, їх оцінка, терміни та умови виконання розробляються викладачем, погоджуються у встановленому порядку та доводяться до відома студентів на початку вивчення модуля.

5.4. У робочій навчальній програмі з навчальної дисципліни визначається кількість годин на самостійну роботу; завдання для індивідуальних навчально-дослідних завдань та вимоги до їх виконання, методичне забезпечення.

6. Організація контрольних заходів самостійної роботи студентів

6.1 Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль знань студентів.

6.2 Контроль за опрацюванням студентами навчального матеріалу, винесеного на самостійну роботу, проводиться під час аудиторних занять та в поза аудиторний час.

6.3 Поточний і підсумковий контроль знань викладачі можуть проводити під час консультацій, які проводяться згідно встановленого графіку.

6.4 Поточний контроль знань, що є органічною частиною освітнього процесу, проводиться під час лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять.

6.5 Форми поточного контролю:

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку аудиторного заняття з оцінкою відповідей студентів (10-15 хв.);

- письмове фронтальне опитування студентів на початку чи в кінці аудиторного заняття (5-15 хв.). Відповіді перевіряються і оцінюються викладачем у позаурочний час;

- тестовий контроль знань (5-15 хв.). Проводиться на початку аудиторного заняття, в тому числі з використанням можливостей додатку Google Форми;

- перевірка домашніх завдань (5-15 хв.);

- перевірка навичок та вмінь, набутих на практичних та лабораторних заняттях;

- інші форми.

6.6 Виконання деяких завдань самостійної роботи студентів може контролюватися при проведенні лабораторних та практичних занять, при проведенні семінарів (деякі питання семінару можуть стосуватися тем, які частково або повністю проробляються самостійно), викладач може передбачати проведення семінару повністю за темами самостійної роботи.

Додаток 1 - Можливі види самостійної роботи студентів, форми контролю та звітності

Види та форми самостійної роботи студентів	Форми контролю та звітності
<i>1. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій тощо 1.2. Виконання домашніх завдань 1.3. Підготовка до семінарських (практичних, лабораторних) занять 1.4. Підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю	1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять 1.2. Перевірка правильності виконання завдань 1.3. Активна участь в семінарських (практичних, лабораторних) заняттях 1.4. Написання контрольної роботи тощо
<i>2. Пошуково-аналітична робота</i>	
2.1. Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу 2.2. Написання реферату(есе) за заданою проблематикою 2.3. Аналіз наукових публікацій 2.4. Аналіз конкретної виробничої ситуації та підготовка аналітичної записки 2.5. Практикум з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення 2.6. Написання курсової роботи (проекту) 2.7. Написання дипломної роботи	2.1. Обговорення підготовлених матеріалів під час аудиторних занять або індивідуальних консультацій 2.2. Обговорення (захист) матеріалів реферату(есе) під час аудиторних занять або індивідуальних консультацій 2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або індивідуальних консультацій 2.4. Обговорення підготовлених матеріалів, участь у діловій грі 2.5. Перевірка правильності виконання завдань 2.6. Захист курсової роботи
<i>3. Наукова робота</i>	
3.1. Участь у наукових студентських конференціях і семінарах 3.2. Підготовка наукових публікацій 3.3. Участь у конкурсах студентських наукових робіт, студентських олімпіадах 3.4. Виконання завдань у рамках дослідницьких проектів випускової циклової комісії	3.1. Доповіді на наукових та науково-практичних студентських конференціях і семінарах 3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подання до друку 3.3-3.4. Використання матеріалів у звіті з науково-дослідної роботи
<i>4. Практика</i>	
4.1. Ознайомлювальна, навчальна, виробнича, переддипломна практика, участь в тренінгах	4.1. Звіт за результатами практики

Додаток 2 - Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретикометодичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с.
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачево, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачево : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. 6. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. Голос України. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393- VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536. 5. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018.

	<p>URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018).</p> <p>6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. Офіційний вісник України. 2018. № 5. С. 430–443.</p> <p>7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. Урядовий кур'єр. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. Офіційний вісник України. 2018. № 25. С. 139–141.</p> <p>9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. Баланс-бюджет. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.</p>
Препринти	<p>1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація)</p>
Каталоги	<p>1. Прокопенко И. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Исторична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с.</p>

	2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
Аналітичний бібліографічний запис Складаюча частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, курсивом).	
Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60- річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Якса А. П. Економічна політика держави. Двадцять п'ять років з економічним правом : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. 3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. Педагогіка : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335. 3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина довідкового видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Основи педагогіки освіти : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118